

4. Загальний кодекс правил для адвокатів держав Європейського співтовариства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_343.

5. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. Поточна редакція від 18.12.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

Клименко О.И. Адвокатская тайна – фундаментальная норма адвокатской профессии в условиях перестройки украинского гражданского общества.

В сообщении исследуется важное право личности на неприкосновенность личной жизни. Анализируется адвокатская тайна как фундаментальное правило адвоката в условиях реформирования украинского гражданского общества. Даются выводы и рекомендации.

Ключевые слова: личная жизнь, право на личную жизнь, адвокатская тайна, юридическая помощь, Национальная Ассоциация Адвокатов Украины, конфиденциальная информация.

Klimenko O.I. the Advocate secret is a fundamental norm of advocate profession in the conditions of re-erecting of Ukrainian civil society.

In a report an important right for personality is probed on inviolability of the personal life. An advocate secret as fundamental rule of advocate is analysed in the conditions of reformation of Ukrainian civil society. Conclusions and recommendations are given.

Keywords: personal life, right on the personal life, advocate secret, legal help, National Association of Bars of Ukraine, confidential information.

Клименко О.І.,

студ. гр. БП-1-15

Наук. керівник: Коваль О. М., к.ю.н.,
доцент кафедри приватного та публічного
права факультету підприємництва та права
Київського національного університету
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ І ГУМАНІЗАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

В повідомленні досліджуються принципи лібералізації і гуманізації кримінальної політики в умовах реформування українського громадянського суспільства. Аналізуються поняття лібералізму і гуманізації. Даються висновки і пропонуються рекомендації.

Ключові слова: лібералізація, гуманізація, кримінальна політика, кримінально-правові принципи, громадянське суспільство.

Вступ. На сучасному етапі розвитку суспільства та держави одним із основоположних і загальноприйнятих принципів творення права є принцип гуманізму (з лат. *humanus* – людський, людяний). Лібералізм як напрям європейської політичної та правової думки бере свій початок у творчості визначного англійського мислителя Джона Лока. Термін «лібералізм» з'являється на початку XIX ст. і походить від латинського «*libertas*», тобто «свобода». Основою цього напрямку, засадничою вартістю лібералізму є свобода, яка, згідно з класичною дефініцією Декларації прав людини і громадянина, розуміється, як «право робити все, що не порушує свободи іншої людини; використання природжених прав кожною людиною не має інших меж, ніж ті, які забезпечують іншим членам суспільства змогу користуватися такими самими правами».

У XIX ст. лібералізм стає однією з найвпливовіших політичних та інтелектуальних течій. Концептуальну основу лібералізму складають дві головні тези. Перша полягає у твердженні, що особиста свобода і приватна власність є найвищими соціальними цінностями. Друга – у твердженні, що реалізація цих цінностей не тільки забезпечує розквіт усього творчого потенціалу особи та її благополуччя, але й водночас веде до розвитку як суспільства в цілому, так і держави зокрема. Поряд з цими двома ідеями є низка інших елементів ліберальної ідеології, зокрема ідея прогресу, загального блага, правової держави, конституціоналізму, розподілу влад, представництва, самоврядування [1].

Сама по собі ідея представництва як гарантія особистої свободи була проголошена ще в XVII ст., а згодом знайшла своє закріплення в американській Декларації незалежності і французькій Декларації прав людини і громадянина, як природжені та невідчужувані права особи. Однак розвиток подій в кінці XVIII – на початку XIX ст., зокрема у Франції, показав, що воля більшості, проголошення певних прав ще не є гарантією від їхнього ігнорування та порушення. Тому лібералізм протиставляє державній владі, яка постійно посилювалася, цінність індивіда, його автономію, у тому числі від влади більшості.

В Україні цей принцип отримав своє втілення на конституційному рівні у низці норм Основного Закону. Основна ж суть принципу гуманізму проявляється у ст. 3 Конституції України, відповідно до якої людина, її життя, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Принцип гуманізму кримінального закону має дві взаємодоповнюючі сторони: а) гуманізм відносно людей та суспільства в цілому, що проявляється у забезпеченні охорони прав і свобод людини від злочинних посягань; б) гуманізм відносно особи, що вчинила злочин (злочинець також є людиною і ставлення до нього має бути людяним) [2, с. 45].

При цьому слід зауважити, що забезпечення рівноваги між цими сторонами гуманізму є гарантією ефективності кримінально-правових норм. Порушення такої рівноваги буде свідчити або про каральну-репресивну спрямованість кримінального права, що може сприяти встановленню антидемократичних, авторитарних режимів, або навпаки про надмірну лібералізацію кримінальної відповідальності, результатом якої може стати зростання загального рівня злочинності.

У першу чергу, слід наголосити на нетотожності зазначених понять, адже вони належать до різних аспектів аналізу розвитку кримінального законодавства. Лібералізація – це питання обсягу криміналізації, його оптимізації за рахунок виваженого скорочення кримінально-правових заборон як шляхом переведення злочинів у категорію правопорушень іншої галузевої приналежності, так і повної переоцінки певного діяння, взагалі позбавлення його суспільної небезпечності, внаслідок чого воно перестає бути цікавим для правового регулювання. Лібералізація кримінального законодавства не має розумітися як данина моді, сліпе наслідування європейського досвіду або як капітуляція перед зростанням злочинності.

Гуманізація – це сфера визначення специфіки заходів кримінально-правового впливу. В цьому плані пом'якшення покарання далеко не повністю вичерпує смислове навантаження гуманізації. Остання являє собою проблему, вирішення якої має будуватися не тільки на пом'якшенні кримінально-правового впливу на особу, яка вступила в конфлікт із законом, але й на розширенні можливостей захисту прав та інтересів потерпілих від кримінальних діянь. Як зазначив Н. Крісті ще у 1976 р. «ми не змогли винайти жодного засобу від злочинності. Ми можемо з успіхом реагувати на злочин так, як безпосередні учасники вважатимуть за справедливе...». Що стосується злочину та покарання, а також застосування кримінального права з точки зору лібералів та консерваторів, то думки відрізняються принципово на підставі їх протилежних поглядів на людську природу, характеру моральних цінностей та причини злочинної діяльності, а також відмінних переконань щодо відповідальності за злочинну поведінку [2].

Примус, що забезпечується силою державної влади в межах закону, є ефективним засобом забезпечення виконання кожною особою конституційного обов'язку неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей. Незважаючи на великі потенційні можливості, примус є не головним, а крайнім засобом боротьби зі злочинністю.

Окреме місце у диспуті щодо гуманізації посідає питання щодо кримінально-правового заохочення. У сучасному світі стало очевидним, що репресивні можливості кримінального закону майже вичерпані. Більше того, приходиться розуміння, що кримінально-правова репресія у тому обсязі, у якому вона існує, і в тих руках, які її реалізують, перетворюється в дестабілізуючий фактор, що загрожує системній цілісності суспільства. Тому у контексті гуманізації як можливої тенденції розвитку Кримінально-

го кодексу України заохочувальні кримінально-правові приписи мають сприйматися як прямий наслідок функціонування соціальної системи, що орієнтована на підтримку свого балансу, на рішення соціальних завдань не за будь-яку ціну, а з урахуванням доцільності застосування певних засобів запобігання злочинності. Однак оскільки кримінально-правові засоби є інструментами запобігання найбільш небезпечним видам та формам неправомірної поведінки, тому зводити їх до компенсаційних заходів неможна, адже якщо належна поведінка може бути забезпечена виключно застосуванням компенсаційних заходів, то виникає сумнів у необхідності криміналізації відповідних діянь. Тому розширення спектру можливостей захисту прав та інтересів постраждалих від злочинів, сфери застосування заохочувальних приписів не може бути протиставлене необхідності покарання винних осіб або підмінювати його.

На сьогодні не вбачається можливим виокремити певну тенденцію розвитку Кримінального кодексу України, якщо не вважати за тренд відсутність єдиного спрямування намірів законодавця. Однак виникає запитання, чи є затребуваними на сьогодні лібералізація та гуманізація щодо найбільш чітких тем – злочинів проти основ національної безпеки України чи корупційних злочинів. Суттєва лібералізація у цій сфері не на часі, хоча оптимізація кримінально-правових заборон не виключається. Зокрема, щодо кримінально-правового запобігання корупції існує дві можливості впливу – безпосередній, шляхом криміналізації корупційних проявів та діянь відповідно до ступеня їх суспільної небезпечності, й опосередкований, спрямований на зменшення корупційних факторів через лібералізацію кримінально-правового впливу.

Висновок. Отже, однозначно говорити про лібералізацію та гуманізацію як тенденції розвитку кримінального законодавства у контексті запровадження інституту кримінальних проступків не вбачається можливим, адже не передбачається зміна галузевої приналежності правопорушень.

Список використаних джерел:

1. Бушуева Т. А. Либерализация и гуманизация криминальной политики [Електронний ресурс] / Т. А. Бушуева. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/liberalizatsiya-gumanizatsiya-i-modernizatsiya-ugolovnogo-zakona>.
2. Грек Б. М. Гуманізація кримінальної відповідальності як напрям кримінально-правової політики України / Б. М. Грек, Т. Б. Грек // Адвокат. – 2012. – № 7 (142). – С. 45–48.

Клименко О.И. Либерализация и гуманизация криминальной политики в условиях реформирования украинского гражданского общества

В сообщении исследуются принципы либерализации и гуманизации криминальной политики в условиях реформирования украинского гражданского общества. Анализируются понятия либерализма и гуманизации. Даются выводы и предлагаются рекомендации.

Ключевые слова: либерализация, гуманизация, криминальная политика, криминально-правовые принципы, гражданское общество.

Klimenko O.I. Liberalization and humanizing of criminal policy in the conditions of reformation of Ukrainian civil society

In a report is probed principles of liberalization and humanizing of criminal policy in the conditions of reformation of Ukrainian civil society. The concepts of liberalism and humanizing are analysed. Conclusions are given and offered to recommendation.

Keywords: liberalization, humanizing, criminal policy, kriminal'no-pravovi principles, civil society.

Копистко Г.П.,

студ. гр. БП-1-14,

Науковий керівник: Олійник А.Ю.,
професор кафедри приватного та публічного
права факультету підприємництва та права
Київського національного університету
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

**ВИЩИЙ СУД З ПИТАНЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ,
ЯК НОВИЙ ПІДХІД ДО ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ
ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА**

В повідомленні досліджується порядок утворення і функціонування Вищого суду з питань інтелектуальної власності, як новий підхід до захисту прав інтелектуальної власності в умовах реформування громадянського суспільства.

Ключові слова: інтелектуальна власність, право інтелектуальної власності, судова реформа, вищий суд з питань інтелектуальної власності, господарське процесуальне право, суд.

Вступ. Інтелектуальне право в Україні є досить новою, порівняно із іншими, галузями законодавства в силу низького рівня усвідомлення необхідності захисту своїх майнових та особистих немайнових прав як творця (автора) конкретного об'єкта інтелектуальної власності, латентності вчинюваних порушень, труднощів у встановленні особи порушника, зумовлених в основному, але не лише, розвитком інформаційних технологій. Піратство, плагіат та інші проблемні аспекти цієї сфери, на жаль, стали сучасними реаліями суспільних відносин у сфері порушення прав інтелектуальної власності на теренах України.

Судова практика з питань захисту прав інтелектуальної власності не відзначається своїми кількісними масштабами. Основні роз'яснення та